

Üretim hırsı faciayı getirdi

Soma'da 301 işçinin öldüğü facianın nedenlerini araştıran Jeoloji Mühendisleri Odası, madende kurallara uyulmadığını, aşırı üretim için işçilerin günde 16 saate kadar çalıştırıldığını tespit etti

Jeoloji Mühendisleri Odası'nın 301 işçinin öldüğü Soma'daki maden faciasıyla ilgili hazırladığı rapor, işverenin daha fazla üretim yapmak için hizmet alım sözleşmesindeki kurallarına uymayarak, üretim miktarını artırdığını, gerekli tedbirleri almadan her vardiyada 800'e yakın işçi çalıştırdığını ortaya koydu.

Düşük maaş alan işçilerin, teşvik primleri nedeniyle sağlıklarını hiçe sayarak zaman zaman günde 15-16 saat çalıştırıldığı kaydedilen raporda, madene işçi temin eden ve çalışanlar üzerinde baskı kurduğu belirtilen "dayıbaşı"ların işverenler tarafından desteklendiği ifade edildi.

Raporda, olaya ilk müdahalede ve kurtarma çalışmalarında geç kalındığı belirtilirken, rödovans sistemi ile işletmelere kömür alım garantisi verilmesinin, aşırı üretim yapmaya teşvik ettiğine vurgu yapıldı. Maden faciası ve kömür madeni işletmesinin faaliyetleriyle ilgili şu tespitlere yer verildi:

* Ocakta yaşanan can pazarının zamana karşı yarıştaki önemi kavranamamış, ilk müdahale ve kurtarma çalışmalarında geç kalındığı izlenimi ve olgusunun doğmasına neden olunmuştur.

* 'Dayıbaşı' denilen bir sistemle maden işletmelerinin işçi temin ettikleri, dayıbaşıların hem işletmeden ücret aldıkları, hem de getirdikleri her işçinin ücreti üzerinden kendilerine ödeme yapıldığı belirtilmiştir. Ayrıca, dayıbaşıların işçiler üzerinde hem idari hem de mali vesayet uygulayarak baskı kurdukları, işverenlerin verimliliklerini artırma adına bu sistemi destekledikleri ifade edilmiştir

* Çalışanların düşük ücretle çalıştırıldıkları, verimliliğin artırılması amacıyla, 'prim uygulaması' adı altında verilen teşvik primleri yüzünden işçilerin sağlıklarını hiçe sayarak zaman zaman bu ağır iş kolunda 15-16 saat çalıştırıldıklarına da vurgu yapılmıştır.

n Kömür işletmesi için yapılan hizmet alım anlaşmasına göre, 18 milyon ton olan toplam rezervin 10 yıl içinde çıkarılması sözleşmeye bağlanmış olmasına rağmen, şirketin bu süreci dikkate almaksızın, günlük 10-12 bin ton civarında, yılda ise 3 milyon tonun üzerinde bir üretim gerçekleştirdiği tespit edilmiştir.